

Stut. jur. Menasse Schein.

Matr. Nr. 12684.

*Tuomas diploma
rahuldavaas
12/11 38 Käp.*

E. V.

TARTU ÜLIKOOLI
SIGUSTEADUSKORD

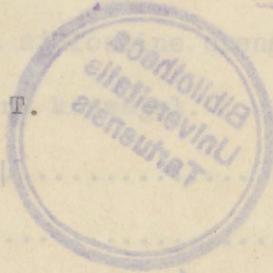
7 märtsil 38

N° 267
TARTU

A. A.

7835

III INDOSSAMENT.

732-158/2

*25. III 38. autoriteetne
lopetamisega õiguste dokumend*

S i s u k o r d.

1. Peatükk. Sissejuhatus.

§ 1. Üldmärkmeid.....	lhk. 1
§2. Veksli mõiste.....	" 1
§3. Veksli teovõime	" 3
§4. Veksli õigusvõime	" 5
II peatükk. Indossament. Mõiste ja ajalooline areng.	
§ 5. Indossamenti mõiste.....	" 5
§6. Indossamenti tekkimine ja ajalooline areng	" 7
III peatükk. Indossament kaasajal.	
§7. Indossant.....	" 9
§8. Indossandi õigused	" 10.
§9. Indossandi kohused	" 18.
§10. Indossaat	" 19.
§11. Indossaadi kohused	" 20.
§12. Indossaadi õigused	" 20.
IV.peatükk. Lõppsõna.	
§13. Lõppmärkmeid	" 21.

1. Peatükk.

Tarvitatud materjalide loend.

1. Tähtsimeid.

1. Prof. Piip, Kaubandusõigus.
2. Prof. Fedorov, Ustav o vekseljäh - Vekseljnoe pravo, Odessa, 1906.
3. Prof. Šeršenevič, Kurs torgovago prava, 4. trükk, S. Peterburg 1909 a. III köide.
4. Prof. Šeršenevič, Ucebnik torgovago prava, 1910a.
5. BESŠ
6. Juriidiline ajakiri "Õigus" mõned numbrid.
7. Tsiiviilseadustiku 1936 a. eelnõu.
8. Veksliseadus RT: 17-1932
9. J. Wender, Veksliseadus seletustega.
10. Staub-Stranz, Kommentar zum Wechselgesetz.

mis ja vana vekslivõlvõtmise ja indosseamandiga vahetuse
vahel seisab ainult selles, et siin ei koostata uut vekslit vaid
juba varem koostatud vekslit antakse vastava pealkirjaga ette.
Kui järele ei ole, siis võib indosseamandiga vekslit ette
ainult vekslit teostamiseks, nagu seda ka prof. Fedorov kirjeldab.

Õigustes sellest seisukohast ei saa otsustada, kas indosseamandiga
veksli koostamine, vaid enne seda peab lahendamise küsimust:

1. kas on vekslit? ja

2. kellel on selle kehtiva seaduse järgi vekslit teo- ja õigus-

võim?

2. Vekslit mõiste.

Selle kehtiva veksliseaduse vekslit definitseeritud ei ole, see-

1. Peatükk.

S i s s e j u h a t u s.

§ 1. Üldmärkmeid.

Käsitades vekslit üleandmist väidab prof. Piip muuseas järgmist: "Saksa jurisprudents ja selle järgi ka vene /Sersenevic/ õigusega toonitab, et indossament on sisuliselt uue vekslit loomine, mis oma olulistes osades vaid on identne esialgselt väljaantuga, kusjuures indossant vekslit edasi andes tegutseb vekslit väljaandja osas."¹ Seega indossament on vekslitkohustuse loomine ja vahe vekslitväljaandmise ja indossamendiga üleandmise vahel seisab ainult selles, et siin ei koostata uut vekselit vaid juba varem koostatud vekselit antakse vastava pealkirjaga edasi. Kui lugu on nii, siis võib indossamendiga vekselt edasi anda ainult vekslit teovõimne isik, nagu seda ka prof. Fedorov väidab.²

Lähtudes sellest seisukohast ei saa otsekohe asuda indossamendit käsitlemisele, vaid enne seda peab lahendama küsimused:

1. mis on veksel? ja

2. Kellel on meil kehtiva seaduse järgi vekslit teo- ja õigusevõime?

§ 2. Vekslit mõiste.

Meil kehtiv veksliteseadus vekslit definiitsiooni ei anna, see-

---

1. A. Piip, Kaubandusõigus. lhk. 257 ja Kursi torgovago prava 4. trükk, S. Peterburg 1909 a. III köide lhk. 86 - Sersenevic.

2. Prof. Fedorov, Vekseljnoe pravo, Odessa 1906 lhk. 339.

pärast vekсли mõiste saamiseks peab katsuma vastust leida teooriast.

Prof. Piip defineerib veksel järgmiselt: "Veksel on seaduses määratud vormis avaldatud kirjalik ühepoolne ning abstraktne kohustus maksta dokumendi valdajale tähtajal või nõudmisel selles nimetatud summa kas otse või kolmanda isiku kaudu."³

Sellest definitsioonist näeme, et veksel on äärmiselt vormalne võladokument. Selle koostamisel peab täpselt kinni pidama seaduses püstitatud vorminõudeist, sest mõne rekvisiidi ärajätmine muudab vekсли tühiseks.⁴ Samuti on veksel ainult siis olemas, kui ta on kirjalik.

Veksel on ühepoolne võladokument, s.t. vekсли valdajal ei ole mingisugust kohustust vekсли väljaandja vastu, temal on ainult õigus nõuda vekсли väljaostmist.

Edasi on veksel abstraktne võlakohustus, s.t. vekсли järgi tuleb maksta ainult seepärast, et veksel on välja antud, mingi vastutasu eelduseta. Seega veksel on tingimustetu⁵ võladokument - igasugune tingimus on tühine ja selle järgi tuleb maksta valdajale, seega ei oma olulist tähtsust isik, kellele veksel on antud.

Kokkuvõttes selgub eeltoodud definitsioonist, et veksel on

---

3. Prof. Piip, Kaubandusõigus lhk. 236.

4. Prof. Šeršenevič, Kurs torgovago prava lhk. 22 ja Veksliseadus /VS/ § 14.

5. VS. § 11.

seaduse eriliste nõuete kohaselt koostatud ja seaduse erilise kaitse all olev võladokument, mille järgi maksmine toimub mitte isikule, kellele vekslel anti, vaid vekslile valdajale.

§ 3. Vekslile teovõime.

Vekslile teovõimet defineerib prof. Sersenevic: "Vekslile teovõime nimetatakse võimet oma tahteaktiga enesele võtta kohustusi, missugused on seoses vekslilega."⁶ Seega vekslile väljaandja peab olema võimeline oma peale kohustusi võtma ja et vekslel on kehtiva VS. järgi üldkodanlik kohustus, siis peabki vekslile väljaandja olema tsiviilseaduse järgi teovõimeline, nagu seda ka prof. Kaminka väidab⁷. Meie kehtiv vekslileseadus jätab ka vekslile teovõime määramise tsiviilseadusele, kusjuures VS. § 2 järgmiselt ütleb:

Kohustuda nii liht kui ka käskveksliletega võivad kõik, kellele seadusega ei ole keelatud võtta endale võla-kohustusi.

Nii peame vekslile teovõime küsimuse lahenduseks vastust otsima meil kehtiva tsiviilseaduse vastavatest määrustest.

Meil kehtiva BES. järgi määratakse iga isiku teovõime tema elukoha seaduse järgi⁸, milline seisukoht on jäänud kehtima ka Genfi ühtlustatud vekslileseaduses järgmise reservatsiooniga:

Isik, kes on teatud riigis vekslileandevõimetu, peetakse siiski kohustunuks vekslile järgi, kui ta on alla kirjutanud vekslile seal maal, mille seadusandluse järgi ta on vekslilevõimeline⁹.

---

6. Kurs torgovago prava III köide lhk. 42, 43.

7. Prof. Kaminka, Ustav o vekseljah, Kaunas 1928, lhk. 26.

8. BES. § XXVIII.

9. Öigus nr. 5-1931 lhk. 197.

Tsiviilseadustiku järgi on nii füüsilised kui ka juriidilised isikud teovõimelised, välja arvatud järgmised erandid:

1. All¹⁰ealised. Kehtiva tsiviilseaduse järgi saab isik täisealiseks kahekümneaastaseks saamisel, kuid sellest üldreeglist on tehtud jälle erand, nimelt võib hoolekande kohus vastava järelevalvekohtu kinnituse¹⁰ küllaldaselt arenenud 18 a. vanust isikut tunnistada täisealiseks, kui see eriliselt soodustab tema majanduslikku heaolu. Selteel täisealiseks tunnistatud isik omab järjekult ka veksliteovõime.¹⁰

2. Üldreeglina on täisealised isikud teovõimelised, kuid sellest üldreeglist on tehtud erandeid. Sellise erandina esinevad eeskätt hooldamisel olevad isikud. Hooldamisel on kohtu poolt teovõimetuks tunnistatud isikud. Kohus võib teovõimetuks tunnistada vaimuhaigeid ja pillajaid¹¹ ning tsiviilseaduse 1936 a. eelnõu järgi ka uimastavate ainete liigtarvitajaid¹².

3. Teise erandina esinevad kehtiva BES. järgi abielunaised, kes on veksliteovõimsed küll abielu varalahususe korral, aga kui puudub sarnane leping, siis vajab ta vekslit väljaandmiseks mehe nõusolekut. Mehe nõusolek ei ole siin üldine, vaid ühekordne, s.t. mees peab oma nõusoleku andma iga üksiku vekslit väljaandmisel¹³. Abielunaise kui piiratud teovõimega isiku veksel jääb

---

10. BES. § 270. Tsiv. s. eelnõu § 23.

11. BES. §§ 502, 509.

12. § 30.

13. Prof. Kaminka, lhk. 27.

naksma kui veksel, aga tema järgi ei saa sisse nõuda abielu kes-
tel või kuni abieluvaralahususe leppe koostamiseni¹⁴, välja arva-
tud seaduses eriti määratud juhud¹⁵.

§ 4. Veksli õigusvõime.

Mis puutub veksli õigusvõimesse, siis veksliseadus sellest
midagi ei räägi ja selleks tuleb sätteid otsida tsiviilseadusest.
Meie tsiviilseadus õigusvõimes mingisuguseid kitsendusi ei tunne,
seega siis evib ka iga isik, nii füüsiline kui ka juriidiline,
ka veksli õigusvõime¹⁶, nagu seda mainib ka prof. Kaminka¹⁷ üteli-
des järgmiselt:

Keeld vekslite järgi kohustuda ei tähenda seda, et
teovõimetu isik ei või vekslileid vastu võtta teovõime-
listelt isikutelt. Seega ei või teovõimeline isik keel-
duda veksli järgi maksmisest, kui nõudjaks on allea-
line, vaid keelduda võivad ainult allealised.

II peatük. Indossament. Mõiste ja ajalooline areng.

§ 5. Indossamenti mõiste.

Veksel on võladokument ja et igasuguseid võladokumente on
võimalik üle anda kolmandatele isikutele, siis on ka veksel võimalik
üle anda.

Veksli üleandmine võib toimuda järgmistel asjaoludel: 1.

veksel antakse kõigi temas kehastatud õigustega üle, 2. veksel

14. BES. § 55.

15. BES. § 56. Prof. Piip, Kaubandusõigus lhk. 241, 242.

16. Sama lhk. 241.

17. Prof. Kaminka, lhk. 26.

antakse üle vekslid järgi saadaoleva summa sissenõudmiseks üleandja kasuks ja 3. veksel antakse üle mingisuguse võla kindlustuseks¹⁸. Neist üleandmistest esimene, nagu näha, on vekslid üleandmine omanduseks ja seda üleandmisviisi nimetatakse teoorias indossamentiks.

Asudes indossamenti käsitlusele peab eeskätt selgusele jõudma indossamenti juriidilise iseloomu üle. Prof. Piip defineerib indossamenti järgmiselt: "Indossament on vekslid üleandmine erilise pealkirja kaudu vekslidõiguses ettenähtud järeldustega."¹⁹ Stranz defineerib indossamenti järgmiselt: "Indossament on vekslipärane vekslidõiguste üleandmine."²⁰ Nende definitsioonide järgi on indossament eriline õiguste üleandmise viis, mis on omane ainult vekslite üleandmisele, kuna teiste võladõiguste üleandmistest juures ei saa seda kohaldada. Selle üleandmisviisi kohta ütleb Prof. Piip järgmiselt: "Indossamenti järgi antakse üle õigus vekslid peale ning ühes sellega võetakse oma peale vastutus selle eest, et vekslid järgi maksmine tõesti teostub."²¹ Seega indossament erineb cessionist esiteks selles, et indossament on vastutav vekslid kehatatud õiguse tõelisuses ja ühtlasi ka selle järgi maksmises, 2. vekslid indossamenti vastu võib olla vaid üks vastuväide, et eelmine vekslidpidaja on vastu oma tahtmist kaotanud vekslidvalduse

---

18. Prof. Sersenevič, Kurs... lhk. 84.

19. Prof. Piip, Kaubandusõigus, lhk. 256, 257.

20. Staub-Stranz, Kommentar zum Wechselgesetz, lhk. 166.

21. Prof. Piip, Kaubandusõigus, lhk. 257.

ja tema õigusjärglane oli selles teadlik.²²

§ 6. Indossamenti tekkimine ja ajalooline areng.

Indossament tõi vekslit ajaloos esile suure muutuse. Oma arengut algas indossament küll varsti peale vekslit tekkimise, aga siis ei omandanud ta kuigisuurt tähtsust ning tal puudus seaduselt tunnustus.

Suurema tähtsuse omandas indossament XVII s. Prantsusmaal, saades aastal 1654 seadusliku aluse. Siit peale algab indossamenti hoogasm arenemine ja tarvitamine.

Kui alguses veksel oli kolme isiku vaheline, siis hiljem vekslit omanik hakkas neljandat isikut kasutama kui oma huvides vekslit aktseptiks esitajat, kes maksukohas pidi vekslit esitama selgituseks, kas selle järgi makstakse tähtpäeval. See moodus andis vekslit omanikule küll kindla teadmise, et veksel ostetakse välja tähtpäeval ja maksukohas, aga sageli tuli ette, et vekslitomanik isiklikult ei saanud sõita maksukohta ja seesugusel juhul oleks ta pidanud kaotama raha. Et hoiduda kaotusest ja teisele isikule, kes healmeelil oma huvides läheks maksukohta, kus ta ka raha vajab, kindlustada seal rahasaamine, hakkas vekslitomanik vekslit vastava pealkirjaga edasi andma. Teisest küljest juhtus sageli, et vekslitomanik vajab raha enne vekslit tähtaega, aga vekslit järgi tal õigus vekslitandjalt raha nõuda ei olnud, siis, et hoiduda vekslit väljaandmisest, andis ta endise vekslit rahalaenajale üle.

Alguses seesugune vekslite üleandmine pealkirjaga kirjutati vekslite esimesel poolel /Itaalia ajajärk/, kuid hiljem hakati kirjutama vekslite teisel küljel /Prantsuse ajajärk/ ja sellest teisele küljele kirjutamisest /in dosso/ sai ka pealkiri nimeks indossament.

Algul puudus indossamentil seaduslik alus ja sellele vaieldi vastu kahelt poolt: ühed vastuvaidlejad olid Rooma õiguse pooldajad, kes ei saanud kuidagi leppida sellega, et õigused vekslitele antakse üle vekslite loata ja Rooma õigusele nii omaste formaalsuste täitmata. Teiselt poolt vaidlesid vastu pankiirid, kes tundsid oma huvid olevat riivatud, sest veksliteid hakati nüüd vähem välja andma ja sellega ühtlasi vähenes nende sissetulek. Romanistide vastuseis murti sellega, et vekslisse hakati märkima "ehk kellele ta käseb", aga pankiiride vastuseisu murdis seadusandlus, kus vekslite edasiandmine, mitte ainult neljandale, vaid ka järgnevatele tunnustati lubatavaks.

Algul sündis edasiandmine nimelise indossamentiga. Et aga sageli esimene isik, kellele vekslite üle anti, ei saanud varem ettenägemata põhjusel maksukohta minna, või jälle ta vajab raha enne vekslite tähtaega ja järgmised edasiandmised sekeldusi esile kutsusid, siis hakati nime koht tühjaks jätma, mille hiljem täitis vekslite valdaja. Nii arenes välja ka blanko indossament.

Kehtivas seadusandluses on tunnustust leidnud mõlemad indossamenti liigid ja indossamentiga vekslite edasiandmine on piiramata.

III peatükk. Indossament kaasajal.

§ 7. Indossant.

Indossant on vekсли edasiandja indossamendiga²³. Selle definitsiooni järgi indossant on vekсли edasiandja, seepärast, et selgusele jõuda, kes vekslikäibes esinevatest isikutest esimesena võib olla indossandiks, peab eeskätt selgusele jõudma, missugusest momendist alates on veksel olemas ja kuidas ta muutub käibeliseks väärtpaberiks?

Eespool toodud definitsiooni järgi on veksel seaduses määratud vormis avaldatud kirjalik võladokument. Seega, et veksel oleks olemas, peab ta eeskätt ~~koostatama~~ seaduses püstitatud vormi nõuete kohaselt. Nii siis on eeltoodud definitsioon täiesti kooskõlas VS. § 14 nõuetega, kus mainitakse:

Dokument, mis ei vasta mõnele §§ 3, 4, 5, 9, 10, 11, ja 13 ettenähtud nõudele, ei loeta vekslis ja seesugusele dokumendile tehtud allkirjadel ega pealkirjadel ei ole vekсли jõudu. Samuti ei ole vekсли jõudu allakirjutatud veksliplangil seni, kui ta pole täidetud §3 ettenähtud vekslisisuga.

Seega VS. § 14 nõue on kategooriline ja selge: veksel on ainult siis olemas, kui ta on vastavalt loendatud §§ sisule koostatud.

Tavaliselt veksel kirjutatakse vastavale tempelpaberile - veksliplangile. Aga ka täitmata vekliplank ei ole VS. § 14 järgi veksel. Siiani on kõik selge, aga sama §-i viimase lause lõpposa toob midagi juurde, mis asja vähe keerukamaks teeb. Mis tuleb

---

23. Prof. Piip, Kaubandusõigus lhk. 257.

siis järeldada sõnadest: "kuni ta pole täidetud § 3 ettenähtud vekslisisuga"? Eespool räägitakse allakirjutatud veksliplangist ja üteldakse, et sel puudub vekslijõud, aga tsiteeritud lõpposast tuleb tingimata järeldada, et ka allkirjaga varustatud veksliplanki võib veksliaandja välja anda, mis on ka kooskõlas Inglise Veksliseadusega²⁴. Tekib küsimus, kes peab siis veksliplangi muutma VS[§] vastavalt veksliks? Loomulikult astub veksliaandja vekslivahekorda vekslisaajaga ja seepärast vastavalt VS. peab veksel olema täidetud vekslisaaja nimele, sest VS. järgi ei loo vekslivahekorda allkirjaga varustatud veksliplangi väljaandmine, vaid see loob ainult võimaluse allkirjaga varustatud veksliplangi saajale astuda veksliplangile allakirjutajaga vekslivahekorda, ühtlasi usaldab veksliplangi allakirjutaja lõpuliku vekslivahekorda astumise otsustuse - veksliplangi täitmise näol - veksliplangi saajale. Meie kehtiv Veksliseadus on omaks võtnud lepinguteooria seisukoha, mille järgi vekslivahekorda astumine põhjeneb veksliaandja ja vekslisaaja vahelisel kokkuleppel²⁵, seepärast vekslisaaja võib ja ka peab vekslit täitma ainult oma nimele, et toimuks vekslivahekorda astumine veksliaandjaga²⁶. Kui aga veksliplangi saaja annab veksliplangi oma allkirjata edasi kolmandale isikule, siis ei ole võimalik veksliplanki enam täita vekslisaaja nimele, vaid et veksliplangile anda vekslit

---

24. W.Kaznelson, "Õigus" nr.4-1929 lhk.118.

25. Prof. Piip, Kaubandusõigus lhk.239.

26. "Õigus" nr.5-1932 lhk. 224, 225.

õud, peaks ta täidetama uue valdaja nimele, kuid seesugune veksliplangi veksliks muutmine on VS. vastu, nagu seda ka Riigikohus on seletanud²⁶, sest VS. § 15 kohaselt peab vekслиandja vekslile andma esimesele omandajale, siin aga esineb de jure esimene omandaja de facto teise omandajana, kellega vekслиandjal ei taitsetunud olla mingisugust lepingulist vahekorda. Iseküsimus on kuidugi siis, kui uus vekslile omandaja on kokku leppinud vekslile andjaga vekslile temale üleminekus, kuid siis jääb vekslile esimene omanik vekslile käibest hoopis eemale ja veksel on üle antud teisel alusel - mitte indossamendiga.

Lühidalt öeldes: eeltoodu põhjal peab kas vekslile väljaandja või allakirjutatud veksliplangi andmisel esimene omandaja vekslile plangi vastavalt täitma esimese omaniku nimele ja selle täitmisest alates on veksel olemas. On nüüd vekslile andja sellise vekslile andnud üle vekslile nimetatud isikule, siis on olemas esimene vekslile liomanik ja vastavalt VS. § 17-18 on esimesel vekslile liomanikul õigus veksel edasi anda teisele isikule omanduseks. Seega siis võib ainult esimene vekslile liomanik olla ka esimene indossant.

§ 8. Indossandi õigused.

Nagu eeltoodust selgus, on esimene vekslile liomanik ka esimene indossant, seega siis rääkides indossandi õigustest, ei saa kuigi mööda minna ka esimesest indossandist, sest tema, kui indossant,

26. "Õigus" nr. 5-1932, lhk. 224.

peab olema varustatud samasuguste õigustega, nagu teised indossandidki.

Kui eespool selgus, et veksliaandja võib oma allkirjaga varustatud veksliplanki anda edasi vekslisaajale - esimesele indossandile, siis kerkib küsimus, kas esimene indossant ei või seda anda samas seisukorras oma indossamendiga varustatult edasi?

Käsitades seda küsimust väidab hra. Riigikohtunik Grünthal muuseas: "Veksliplangi saaja peab ja võib äga planki veksliks muuta ainult oma nime peale, ta ei või planki täitmatult edasi anda teisele isikule ja usaldada selle plangi vekslitekstiga täitmist selle teise isiku nimel. Selle seisukoha järgi veksliplank pole edasiantav vekslina ja tema edasiandmine ei loo mingisugust vekslivahekorda²⁷. Sellel seisukohal asub hra. Grünthal seepärast, et sellisele seisukohale on asunud kohtupraktis kõrgema kohtu otsuste näol²⁸.

Nagu juba eespool mainitud, ei saa vastu väielda sellele, et täitmata veksliplank ei ole veksel, sest selline nõue on expressis verbis väljendatud VS. ja seega siis ei loo ka täitmata veksliplangi edasiandmine iseenesest veel vekslivahekorda, mis samuti on expressis verbis väljendatud VS., kuid vekslivahekorda ei ole ainult senini, kui ei ole veksliplank täidetud vastavalt seaduses püstitatud nõuetele²⁹. Kes on siis kohustatud täitma veksliplangi?

27. "Õigus" nr.5-32 lhk.225.

28. "Õigus" nr.5-32 lhk.224 ja nr.4-29 lhk.121,125.

29. VS.§ 14.

Tulles tagasi hra. Grünthali eeltsiteeritud väite juure selgub, et siin käsitatakse mitut iseseisvat küsimust korraga ja

segamini:

1. veksliplangi täitmist,
2. veksliplangi täitjat,
3. veksliplangi edasiandmist ja
4. veksliplangi edasiandmise otstarvet.

1. Mis puutub veksliplangi täitmisesse, siis on see seaduses juba expressis verbis väljendatud, et ta peab täidetama selle isiku nimele, kellele ta on välja antud, seega esimese indossandi nimele.

2. Veksliseadus ei maini sõnaselgelt, kes peab veksli koostama, tähtis on siin vaid asjaolu, et ta oleks koostatud vastavalt seaduse nõuetele, seepärast ei saa ka nõustuda hra. Grünthali väitega, et allkirjaga varustatud veksliplangi peab täitma tingimata esimene valdaja, s.o. isik, kellele veksliaandja selle andis.

Kuigi VS. järgi ei teki vekslivahekorda enne, kui on veksliplank vastavalt täidetud, ei saa sellest siiski järeldada, et just esimene veksliplangi valdaja on kohustatud looma veksliaandjaga enne vekslivahekorra, kui ta sellelt saadud allkirjaga varustatud

veksliplangi edasi annab. Kui seaduse üldpõhimõte on: nemo plus juris transferre potest, quam ipse habet, siis ei rikuta allkir-

jaga varustatud veksliplangi edasiandmisel indossamendiga veel

seda põhimõtet, seät kui veksliaandja on usaldanud veksliplangi saajale selle täitmise veksliplangi saaja nimele, siis eeltoodud põhimõtte järgi ei tohiks olla mingit takistust ka selleks, et esimene omandaja selle ülesande delegeerib kolmandale isikule.

Meie kehtiv veksliseadus ei tunne blankovekselt, kuid ta ei keela ka expressis verbis allkirjaga varustatud veksliplangi edasiandmist, mida küllalt selgelt väljendab VS. § 14, sellevastu on Saksa veksliseadus Genfi Ühtlustatud veksliseaduse /ÜV/ alusel andnud blankovekslile täieliku eluõiguse tulles sellega vastu tegeliku elu nõuetele³⁰. Nii nõuab Saksa veksliseadus ainult, et allkiri oleks antud selles teadmises, et vastavale paberile hiljem kirjutatakse vekslitekst³¹, seega ei tohi olla mingit vastuvaidlust, kui allkiri antakse veksliplangile ja see antakse edasi kolmandatele isikutele, usaldades ka veksliplangi täitmise neile.

Selles küsimuse sõna võttes väidab prof. Kaminka, et allkirjaga varustatud veksliplangi andmine on samaväärne vekslite andmisele, lisades sellele juurde, et allkirjaga varustatud veksliplangi andjal ei ole seaduse järgi õigust nõuda veksliplangi täitmiseks erilise loa nõutemist³². Seega siis ei tarvitse blankoveksliandja sugugi teada, kes täidab vekslite, mis omakord jällegi ainult

---

30. "Õigus" 5-31, Staub-Stanz lhk.153.

31. Staub-Stanz lhk.155

32. Kaminka lhk.56.

kinnitab eeltoodut. Allkirjaga varustatud veksliplangi edasiandmist indossamendiga

käsitab Kaznelson pikemas artiklis ja lõpuks tuleb järgmisele otsusele

Pole mingit alust kinnitada, et 1903 a. veksliseadus keelab tekstita vekslite zireerimist.

Kaalutlused selles küsimuses 1915 a. otsuse nr.22 pole põhjalikud.

Kokkukõlas doktriiniga, Senati praktikaga kuni 1915 aastani ja teiste Euroopa riikide praktikaga, peab tunnustama, et vekslite zireerimine enne teksti sissekirjutamist, kui tekst on kantud sisse hilejms, annab vekslile sama jõu, millist ta oleks omanud, kui veksel oleks zireeritud pärast teksti sissekirjutamist.³³

/Senati 1915 a.otsus ja Riigikohtu 1928 a.otsus nr.71 käsitasid ühesuguseid asjaolusid - blankoveksli edasiandmist ja veksliplangi täitmist./

Kõike eeltoodut kokkuvõttes ei saa põhjendatuks pidada väi-

et, et blankoveksli esimene indossant on kohustatud veksliplan-

ki täitma, küll aga võib ütelda, et see kuulub tema õigustesse.

Eeltoodu põhjal võib tõendada, et indossant ei ole kohusta-

tud veksliplanki täitma, vaid see on obligatoorne sellele, kes

tahtab vekslit järgi maksmist nõuda.

3. Kui eeltoodud punktis selgus, et vekslisaaja - esimene in-

dosant - ei ole kohustatud veksliplanki täitma, siis ühtlasi

selgub sellest ka, et ta on õigustatud teise isiku allkirjaga

varustatud veksliplanki andma edasi oma indossamendiga, mis eri-

selgelt paistab prof. Keminka väitest³⁴.

33. "Õigus" lhk.125, nr.4-29.

34. Keminka lhk.32.

4. Mis puutub veksliplangi edasiandmise otstarbesse, siis siin võib ainult üks otstarb olla, anda see edasi kui veksel, s.t. võtta sellega enesele vekslkohustus; ei saa kõne allagi tulla blankoveksli edasiandmine selleks, et kolmas isik selle täidaks oma nimele, vaid see peab igal tingimusel täidetama esimese indossandi nimele.

Kokkuvõttes võib ütelda, et üheks indossandi õiguseks vastavalt VS. mõistetele on veksel, ka blankoveksli, edasiandmine indossamendiga³⁵.

On esimene indossant indossamendiga vekseli andnud edasi, siis alles läheb veksel seadusepäraselt käibesse. Samasugused õigused, kui esimesel indossandil vekseli edasiandmiseks, on ka teistel indossantidel. Kui veksel oma ringkäigus on jõudnud tagasi mõne eelmise indossandini, siis võidakse temale veksel anda edasi ka indossamendita, sest tema käes vekseli olemisest eeldatakse, et ta on sinna läinud väljaostu teel ja see edasiandmisviis on sama seaduspärane, kui indossamendiga edasiandmine.

On veksel niimoodi mõne endise indossandi käes, siis vabanevad kõik temale järgnevad indossandid vastutusest, aga sellel indossandil on õigus veksel uuesti käibesse lasta oma indossamendiga. Kui aga vekslile on saabunud tähtaeg, siis võib ta kas veksel anda edasi, või nõuda eelmistelt indossantidelt või vekseli

35. VS. § 17

väljaandjalt vekslit väljaostmist³⁶.

Indossant on õigustatud oma tahtel andma vekselit edasi kas nimelise või blankoindossamendiga. Prof. Sersenevic väidab, et nimeline indossament on rohkeim omame indossamendi ideele. Neis indossamentides nõutakse tingimata uue vekslimaniku äramärgimist, mis vastab ühtlasi veksliaandmise keelule ettenäitaja nimele ja seisab juurde, et tarvilik oleks veel indossamendi kirjutamise koht ja aeg ära märkida. Aeg seepärast, et oleks võimalik kindlaks teha indossandi teovõimet ja kaitsta võlausaldajate huve maksujõuetuse korral, kohamärgimine on tarvilik põhimõttel "Locutus regit actum", aga blankoindossament on lihtsustuspüüde saadus, ning kehtivasse VS. sissevõetud Lääne-Euroopa mõjul.³⁷

Peale blanko- ja nimelise indossamendi on indossant õigustatud vekselit järgmiste indossamendiliikidega edasi andma:

1. Rektaindossamendiga, mis seisab selles, et indossant märkab indossamenti sõnad "minu vastutusest" või muud semasisulist, millega indossant vabaneb vastutusest vekslit järgi³⁸, aga tsiviilvalt jääb ta vastutavaks, kui vekslivaldaja veksliaandjalt ei saadaks maksu vekslit maksvusetuse tõttu³⁹.

2. Prokuraindossamendiga, millega indossant jääb edasi vekslimanikuks, kuid volitab kolmanda isiku oma nimel tegutsema vekslit

36. Vender, Veksliseadus lhk. 57.

37. Šersenevič, Kurs... lhk. 93, 94.

38. VS. § 21.

39. Prof. Piip, Kaubandusõigus lhk. 258.

järgi saada oleva summa sissenõudmiseks⁴⁰.

3. Järelindossamendiga, mis on vekсли edasiandmine indossamendiga peale protestimise või protestimisaja möödalaskmise. Indossant, kes on indosseerunud peale protestimise, või protestimisaja möödumise järele, ei vastuta järgnevate indossaatide ees ja neil ei ole regressiõigust selliste indossantide vastu⁴¹.

prof. Piip

4. Keeluidossament, millega indossant võib keelata vekсли edaspidise edasiandmise, kui veksel siiski antakse edasi indossamendiga, siis ei ole selline indossament tühine, vaid indossant, kes vekсли andis edasi keeluidossamendiga, ei vastuta järgnevate indossaatide ees, s.t. neil puudub regressiõigus tema vastu⁴².

Kokkuvõttes selgub eeltoodust, et indossandil on õigus anda veksel edasi igale õigusvõimelisele isikule, sealjuures võib ta omale säilitada mitmesuguseid õiguseid.

§ 9. Indossandi kohused.

Nagu sissejuhatuses selgus, on indossament uue vekslkohustuse loomine, mille loojaks on indossant. Et iga vekslkohustuse looja - vekслиandja - on kohustatud vastutama antud vekсли eest, siis on ka indossant vastutav indosseeritud vekсли eest, mitte ainult selle tõelisuses, vaid ka selle järele maksmises, täies ulatuses,

---

40. VS. § 25, prof. Piip Kaubandusõigus lhk. 258, 259.

41. VS. § 55, " " " " lhk. 259 §

42. VS. § 22, " " " " lhk. 259.

43. Prof. Piip, Üstav e veksljäh. lhk. 259.

44. VS. § 18, 25, 55, 22.

negu seda ka prof. Fedorov väidab⁴³.

Et kindlaks teha vekslite järgi vastutajaid, seepärast nõutakse vekslite edasiandmist vastava pealkirja - indossamendi - kaudu⁴⁴.

Kui aga indossant tahab enesele säilitada mõnesugused õigused, siis on ta kohustatud seda expressis verbis väljendama indossamendis, ei ole ta seda indossamendis teinud, siis ei ole see ka maksev, sealjuures on väljenditegija indossant üksi vastavast väljendist puudutatud ja ta vastutab ainult selle ees, kellele ta andis vekslite edasi⁴⁵.

Kui indossant on indossamendi vekslile juba kirjutanud ja tahab selles siis veel midagi muuta - parandada, kas läbikriipsutamise või vahelekirjutamise teel, siis on ta enne oma allkirja kohustatud vastava paranduse tegema, vastasel korral tehtud muudatus on tühine⁴⁶.

§ 10. Indossaat.

Indossaadiks nimetatakse indossamendiga vekslisaajat. Kui esimene indossant on esimene vekslimanik, siis esimese indossaadina saab esineda ainult teine vekslimanik, sest ainult tema esineb isikuna, kes esimesena saab vekslite indossamendiga.

Indossaat ja indossant võivad esineda ühes isikus, aga nende õigused ja kohused on erinevad. Kui indossant tegutseb teo- võime alusel, siis indossaat selle vastu tegutseb ainult õigus-

43. Prof. Fedorov, Ustav o vekseljah, lhk. 365.

44. VS. §§ 18, 25, 55, 22.

võime alusel, seega indossaadiks võib olla iga õigusvõimne isik, kusjuures ta on iseseisev vekslivaldaja sõltumata indossandi õigustest sellele vekslile⁴⁷.

§ 11. Indossaadi kohused.

Silmas pidades, et veksel on ühepoolne kohustus, siis ei saa ka sellest järeldada, et indossaadil kui vekslivaldajal oleks mingisugused kohused vekслиandja või indossantide vastu, nagu see juba sissejuhatuses selgus. Kui aga tahetakse võtta mõnd indossaadi toimingut ta kohusena, siis tegelikult on ta ikkagi ainult õigustatud neid toiminguid ette võtma oma õiguste kaitseks ja need toimingud ei ole temale sugugi obligatoorsed.

§ 12. Indossaadi õigused.

Nagu eespool selgus on indossaat vekslkohustuse õigustatud pool, siis omab ta ka kõik need õigused, mis on seoses veksliga⁴⁸. Nii on temal eeskätt kontrollida, kas indossant on teovõimeline, kas ta suudab omale võetud kohustusi täita ja kas indossandi allkiri on ehtne. Kui selgub, et mõni allkiri vekslil on võltsitud, siis ei ole veel tühine veksel tervikuna, vaid indossaat on õigustatud vekslil järgi maksmist nõudma teistelt indossantidelt või vekслиandjalt, kelle allkirjad on ehtsad⁴⁹.

---

45. Prof. Fedorov, lhk. 337.

46. VS. § 19

47. Fedorov, lhk. 358.

48. VS. § 24.

Lõpuks kuulub indossandi õigustesse veel vekslite protestimine, kui seda ei ole tähtajal välja ostetud.⁵⁰

IV peatükk. Lõppsõna.

§ 13. Lõppmärkmeid.

Eeltoodut kokkuvõttes võib ütelda, et indossament on kaasaegsel ajel äärmiselt tarvilik vekslite jaoks, aga ühtlasi ka seadusandluse täielikku tunnustust leidnud vekslite edasiandmise viis.

---

49. VS. § 32.

50. VS. § 54.

Lisaks § 9-le. Indossandi kohused.

Nagu eespool nägime nõutakse vekсли edasiandmist indossamendiga just seepärast, et kindlaks teha vastutajate hulka.

Et indossant on seega vekсли järgi vastutaja, seepärast indossandi kohustest selgema pildi saamiseks tuleb selgitada tema vastutuse maht.

Nagu teada on indossandi vastutus sõltuv vekslit. Käsitades indossamendist olenevat vastutust, väidab prof.Sersenevic muuseas järgmist:

Indossamendi erinevus cessio¹st seisab järgmises:

- 1.Cessio kaudu õiguste edasiandmisel, isik, kellele õigused edasi anti, on lihtsaks õigusjärglaseks sellele, kes omad õigused temale edasi andis. Sellest järgneb, et õigusjärglase õiguste maht on sõltuv temale õigusi üleandva isiku õigustest. Edasine järeldus on see, et õigusjärglase vastu võib esitada kõiki neid vastuväiteid, milliseid võis esitada võlgnikule esialgse kreditorina. Selle vastu indossamendi juures uus vekslomanik esineb iseseisva kreditorina ja seepärast ei või temale esitada neid vastuväiteid, mis oleks võimalikud olnud tema eelkäiale.
- 2.Tsiviilõiguslike õiguste edasiandmisel, isik, kes annab õigused edasi, vastutab oma õigusjärglase ees ainult üleantava õiguse tõelisuses /nomen verum/, aga mitte ta teostamise võimalustes /nomen bonum/. Kohustusõigusi edasiandev isik selle järgi maksmisses ei ole vastutav, aga kui õigus ei ole tõeline, siis peab ta rahuldama oma õigusjärglast. Sellevastu igal indossandil lasub vastutus vekslis kehatatud õiguste teostamisvõimalustes.¹

Samal seisukohal asub ka prof.Kaminka² ja meie VS³, seega indossant andes vekсли edasi indossamendiga on kohustatud ka täielikult vastutama vekсли järgi maksmisses, kuid tema vastutus ei

1.Prof.Sersenevic, Kurs trgovago prava III köide lhk.85.

2.Prof.Kaminka lhk.94.

3.VS.§§ 28,29.

piirdu mitte ainult vekslisummaga, vaid ka kõige muu eest, mida vekslipidajal on õigus nõuda, on ta vastutav.

Mida võib siis vekslipidaja nõuda, sellest räägib VS. §49 järgmist:

Vekslipidaja, kes laskis vekslit protestida mittemaksmise pärast, võib nii vekslit andjalt kui ka regressõiguse põhjal pealekirjutajailt nõuda:

1. maksmata vekslisummat ühes kaheksa protsendiga aastas, arvates maksutähtpäevast tasumise päevani;
2. protestiga seotud kulud;
3. tasu veerand protsenti üldisest /punktid 1 ja 2/ maksmata summast.

Seega siis indossant, kui ta ei ole veksel välja ostnud tähtaajal, on kohustatud vastutama ka vekslit järgi saada oleva summa protsentide eest.

Siis on veel väga omapärane juhus, kui veksel on kirjutatud välisvaluutas, missuguse kursiga on siis vekslivaldaja õigustatud nõudma tasumist? Selles küsimuses asub prof. Kaminka seisukohal, et maksmist võib nõuda ainult maksutähtpäeva kursi järgi, aga mitte faktilise maksmise päeva kursi järgi, põhjendades oma väidet sellega, et maksmises on tarvis määrata kindel moment, mis aitaks kaasa õiglasele arvepidamisele ja ei oleks sõltuv poolte tahtest, kuna vastasel korral sõltuks nende tahtest ja omavoliliselt kasutada juhuslikku kursi tõusu või langust⁴, aga Vender asub teisel seisukohal. Tema väidab, et kursilangemisel võib vekslivaldaja nõuda tasumist maksutähtpäeva kursiga, aga kui kurs on

---

4. Prof. Kaminka lhk. 141.

tõusnud, siis ei tohiks keelduda ka tõusnud kursi järgi välja-
mõistmisest, põhjendades oma seisukohta sellega, et vastasel
korral vekslivõlgnik võib ebaõigelt kasutada kursitõusmist
vekslipidaja kahjuks⁵.

Mõlematel seisukohtadel on omad põhjendused, mis ka küllalt
mõjuvad, aga näib siiski, et prof. Kaminka seisukoht on õigem.
Sageli juhtub ju, et vekslid järgi maksmise viivitus ei ole taht-
lik, vaid on tingitud kohustatud isiku majanduslikust raskusest;
seesugusel juhul on prof. Kaminka seisukoht täiesti õiglane ja
lausa ülekohtusena näib niisugusel korral nõuda tõusnud kursi
järgi tasumist raskendades sellega veelgi kohustatud isiku majan-
duslikku olukorda. Venderi seisukoht võiks vast rakendamisele
tulla tähtlikult maksmisest kõrvalehoidmise korral.

Täienduseks § 12. Indossaadi õigused.

VS. § 48 räägib järgmist:

Maksmiseks esitatud /40/, kuid maksmata jäetud veksel
protestitakse mittemaksmise pärast regressiõiguse alalhoid-
miseks §§66-71 eeskirjade järgi.

Nagu sellest näha on protest vajalik ainult regressiõiguse
säilitamiseks ja protestimine ei ole mitte obligatoorne veks-
lipidajale, vaid ainult tema õigus, nagu seda ka Vender väga
õieti tähendab⁶, kuid protest peab toimuma igal juhul, kui veks-
lipidaja tahab säilitada regressiõigust.

5. Vender, Veksliseadus lhk. 99.

6. Sama lhk. 98.

Nagu sellest näha, kuulub regressiõigus indossaadi õiguste hulka ja sellest selgema pildi saamiseks tuleb asuda regressiõiguse selgitamisele.

Prof. Piip ütleb: "Regress on õigus nõuda iga eelmise vekslipidaja käest veksli tasumist sellega, et iga vekslilunastaja võib omakorda nõuda vekslisumma tasumist eelkäivate pealekirjutajate käest."⁷

Nagu sellest määritelust näha on regress veksli vastupidine käik, s.t. siin veksel hakkab viimaselt vekslipidajalt minema tuldud teed veksli väljaandja juurde. Nüüd omab vekslipidaja regrediendi nime ja isik, kelle vastu pööratakse nõudmisega regressiõiguse alusel, omab regressaadi nime.

Kui püsis veel vaade indossamendile kui cessiole, siis võis regredient tasumist nõuda ainult oma vahenditult indossandilt. Kui ta sellelt ei saanud kätte veksli summat, siis pidi ta viimase mittemaksmise uuesti protestima ja alles selle järele võis ta nõudmise pöörata eelmise indossandi vastu. Kui keegi indossantidest tasus veksli järgi indossaadile, siis asus ta regrediendi asemele ja hakkas nõudma oma eelkäialt samal teel, kui seda oli teinud viimane vekslivaldaja.

Regressiõiguse järgmiseks arenemisestmeks oli luba nõudmisega pöörata ükskõik kelle vastu indossantidest, kuid sealjuures

kõik järgmised indossandid vabanenud vastutusest. See kord on tuntud regressus per ordinem nime all ja oli aluseks endisele /vanale/ ex Vene veksliseadusele.

Viimaseks regressiõiguse arvuastmeks on vekslivaldaja õigus pöörduda nõudmisega vabalt valitud indossandi vastu ja sealjuures ei lange ära tema õigus pöörduda ka teiste indossantide vastu nõudmisega, kes on oma pealkirja kirjutanud peale selle indossandi, kelle vastu veksli järgi nõudmisega on pööratud esimesena.

Vekslipidaja võib nõudmisega pöörata kord eespool, kord tagapool seisvate regressaatide vastu, sõltumata nende pealkirjade kohast.

Sellest saigi regressiõiguse nimeks regressum per saltum. Selle korra aluseks on iga indossamendi iseseisvus - sõltumatu vastutus teistest indossantidest.⁸

Viimasel seisukohal asub ka meie VS., kusjuures § 50 käib järgmiselt:

Maksmata jäetud ja selle tõttu protestitud veksli pidajal on õigus §30 põhjal nõuda tasumist regressiõiguse alusel igalt pealekirjutajalt, sõltumatult pealkirjade järjekorrast, kuni täieliku rahuldamiseni. Seesugust nõuet ei või esitada pealekirjutaja vastu, kes regressivastutusest on vabanenud oma allkirja ette mahutatud sõnadega: "ilma minu vastutusest" või muu samasisulise märkmeaga.

ja VS. §30 ütleb:

Veksli mittemaksmisel, kui see on tõestatud seatud korras /§48/, on vekslipidajal õigus oma äranägemisel esitada nõue veksli järgi saadaoleva summa ulatuses /§29/ kas kõigi veksli järgi vastutajate vastu koos /§28/ või mõnede vastu neist samuti koos või ühe vastu, kusjuures viimasel kahel juhul vekslipidaja ei kaota oma õigusi nende vastu, kelle vastu ta ei ole veel esitanud nimetatud nõuet.

8. Prof. Sersenevic, Kurs ... lhk. 146, 147.

Nagu näha eeltoodust on meie VS. järgi indossandil, resp. regrediendil õigus nõuda vekslit järgi maksmist igalt indossandilt ja ka veksliaandjalt sõltumata indossamentide järjekorrast, kuid tal on õigus omal soovil ka indossante grupeerida ja vastavateelt gruppidele nõuda vekslit väljaostmist, aga kui ta selteel ei ole saanud rahuldust, võib ta hiljem nõuda ka ülejäänud regressaadidelt vekslit väljaostmist. Sarnaselt võib regredient oma nõudmist korrata, kuni on saanud täieliku rahulduse. Saanud mõnelt regressaadilt täieliku rahulduse, annab ta vekslit sellele üle, kes võib samal teel lahjata oma õigusi teostama, nagu seda väidab VS. §52

üteldes järgmist:

Pealekirjutaja, kes on maksnud vekslit, võib nõuda regressiõiguse alusel omal valikul kas veksliaandjalt või eelmistelt pealekirjutajalt:

1. summat, mis ta oli kohustatud maksma vekslipidajale ühes kaheksa protsendiga aastas sellelt summalt, arvates päevast, mil ta maksis vekslit, kuni rahuldamise päevani;
2. tasu veerandprotsenti üldsummast.

Nagu sellest näha, omab iga regredient õiguse nõuda regressaadidelt vekslit järgi makstud summa tasumist, millele lisanduvad veel $\frac{1}{2}\%$ ja $\frac{1}{4}\%$ makstud summast. See on maksimiskord kohtuotsuseta. Kuidas on aga lügu siis, kui nõudmist teostatakse kohtukorras, s.t. kohtuotsuse järgi, kas siis on regredient õigustatud nõudma regressaadidelt ka makstud kohtukulud? Selles küsimuses asub Vender eitaval seisukohal, põhjendades oma väidet sellega, et vekslit järgi maksja indossant on kohustatud maksma kohtuotsuseta ja kui ta seda ei teinud, siis pidi ta maksma kohtukulud oma lohakuse

tõttu ja neid ei saa te panda teisele, sest vekslid järgi ei ole keegi kohustatud kohtukulud maksma vastavalt VS. § 49-le⁹.

VS. järgi on iga indossant iseseisva vekslkohustusega seotud ja seega igaüks neist vastutab täie summa ulatuses, nagu see selgub ka VS. § 52 sisust, ja sellele summale tulevad juurde veel $\frac{1}{2}\%$ makstud summalt, ka makstud $\frac{1}{2}\%$, ja $\frac{1}{4}\%$ makstud kogusummast, kuna kohtukulud expressis verbis nimetatud ei ole, seepärast näib täiesti õigustatuna Venderi seisukoht teiste indossantide suhtes. Kui aga arvestada asjaolu, et iga eelseisev indossant on vastutav ka iga järelseisva indossandi ees, siis ei pea paika väide, et kohtukulud tulevad maksta oma lohakuse või hooletuse tõttu, vaid siin iga eelseisev indossant on kohustatud veksel välja ostma vekslivaldajalt ja kui nad seda ei ole teinud, siis on see esimeste indossantide poolt suurem hooletus, kui viimaste poolt ja isegi rohkem, see on nende poolt õiguseta viimaste indossantide raha kinnipidamine ja seepärast peaks täiesti õigustatud olema nõuda igalt eelseisvalt regressaadilt vekslisumma maksmist ühes seaduses nimetatud lisarahadega ja kohtukuludega, mida ka seadus expressis verbis ei keela, ja pealegi ei ole kohtuotsuse järgi nõudmine enam nõudmine vekslid järgi.

Vekslid järgi maksmise tõestuse kord on määratud VS. § 51, kus järgmiselt on öeldud:

Pealekirjutaja, kellele on esitatud maksunõudmine, on kohustatud maksma ainult siis, kui temale antakse vastu veksel ühes protestiaktiga. Sel korral on pealekirjutajal õigus kriipsutada läbi vekslil nii oma kui ka temale järgnevaid pealkirju.

Sellega siis on maksmise tõetuseks protestitud vekslil mõne indossandi käes olemine ja ühtlasi on see ka tema poolt regressõiguse alusel teostatud sissenõudmiste aluseks.

§ 12-a. Vastuväited.

Vekslil suur vormalisus näitab meile VS. § 35, mis järgmiselt käib:

Kui vekslipidaja jätab täitmata mõne toiminguga, mis käesoleva seaduse põhjal tingib vekslil järgi kohustatud isikute vastutuse, kuigi seesugune täitmatajätminesündis vääramatult jõe tõttu või üldse vekslipidaja süüta, siis lõpeb see vastutus.

Seega vekslivaldaja peab alati valvel olema oma õiguste teostamise võimaluste kaitseks ja sealjuures peab neid kõiki täpse vormi järgi teostama. Kuid teisest küljest on ka tema õiguste teostamine vekslil järgi erilise kaitse all, s.t. tema õiguste vastu vaidlemine on märksa raskem, kui seda on mõne teise võla dokumendi vastu teha.

Esimese vastuväite punktina võib nimetada allkiri või ka siisu võltsimist, kus juures nii vekslivaldaja kui ka iga indossant, kelle allkiri on võltsitud, vabaneb vastutusest ka siis, kui veksel on seadusepärast käibes. Kui aga mõne indossandi allkiri on õige, siis see vastutab täiel määral.

Järgmise vastuväite punktina on kohustamatus. Kohustamatus võib olla objektiivne ja subjektiivne. Objektiivselt on veksel kohustamatu, kui see on antud vastu andja vaba tahet, s.t. sunni, petuse, jne. teel, samuti seadusega keelatud võlgade kindlustuseks antud vekslid. Subjektiivselt esineb vastutamatus niisugusel juhul, kui veksliaandjaks, või indossandiks on kohustamatu isik, s.t. isik, kes ei tohi seaduse järgi kohtusi enesele võtta, nagu see selgus eespool vekсли teovõime käsitusel.

Viimase vastuväite punktina mainib prof. Piip vekсли rahatust, kuid vekсли rahatust võib tõestada ainult dokumentidega¹⁰.

---

10. Prof. Piip, Kaubandusõigus lhk. 265.